

עליהם ואל יעבור ועוד אמרו המלבין פני חבירו ברבים אין לו חלק לעוה"ב ומה שלא אמרו כן על הרוצח שאין לו חלק לעוה"ב משום שאחר שההלבנה היא תולדות הרציחה כמו שאמר למעלה שהיא אבק הרציחה משום זה לא גרעה הרציחה מן הלבנה ולא אמרו בה שאין לו חלק לעוה"ב כי המלבין פני חבירו איננו מכיר גדל חטאו ואין נפשו מרה לו על עונו כמו הרוצח ע"כ הוא רחוק מן התשובה. ע"כ

(ע' שערי תשובה דף לה)

פרשת מקץ

ויחרדו איש אל אחיו לאמר מה זאת עשה אלהים לנו ויש לומר על זה אמר שלמה משלי י"ט אולת אדם תסלף דרכו ופני רבינו יונה ז"ל בא ענין זה על מה שאמר ואץ ברגלים חוטא כי ענשו יענש האדם כאשר לא יקדים מחשבה ובינה לפעולותיו לדקדק במעשיו ולשמור דרכיו מחטא — וכן בא הענין הזה על מה שאמר גם בלא דעת נפש לא טוב כי נתחייב האדם לפשפש במעשיו ויחפש דרכיו ויחקור וישוב אל ה' — ע"כ אמר אולת אדם תסלף דרכו כי פשע ולא שת לבו למעשיו כמו שהיה אצל שבטים הצדיקים ואץ בהם גם לא לפשפש במעשיו ולא ידע ואשם לא ממצות השי"ת ע"כ אולתו תסלף דרכו ועל ה' יזעף לבו ירהר אחר מדותיו של הקב"ה בבא אליו הצרה והוא ידמה ולבבו יחשוב כי לא ימצא לו עון אשר חטא בהם מפני שהוא תמים במדותיו ולא יחטא במתכון ואינו ידע באולתו באשר קיצר בעבודה ופשע באפס תבונה במעשיו — כמו שהיה אצל שבטים.

(ע' ר"י משלי ט)

וחטאתי לאבי כל הימים רצ"ל על החטא הזה אחשב חוטא כל הימים אצל אבי כי לזאת לא תסלח לי תרגומו ואהי חטא לאבא.

(ע' שערי תשובה ד' יא)

פרשת בא

וגם מקננו ילך עמנו — וכבר הביא רבינו יונה השימוש הזה ל, ואו"ה הביא מזה השורש

איש צדיק תמים היה כי אחרי מעלת הצדיק יעלו למעלות התמימות. ע"כ.

(ע' ר"י משלי כ)

פרשת תולדות

ויאמרו ראה ראינו כי היה ה' עמך וכר ואמר משלי ט"ז ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו — כמו שנאמר רז"ל כל מי שיש לו אוהבים מלמטה בידוע שיש לו אוהבים למעלה — אבות כל שרחח הבריות נוחה הימנו וכר ואמנם אוהבים מלמטה מחסרונו במדות הראויות כמו שאמרו רז"ל החכם שיאבהו אנשי עירו לא ממעלתו רק כאשר יחדל להוכיחם — ויחכן שענין המקרא הזה כענין שמצאנו באברהם ויצחק ע"ה שבאו מלכי פלשתים לכרות ברית עמהם לפי שראו כי היה ה' עמהם — והמקרא הזה יתכן שנשמך לעליון כי בעל התשובה אשר הרע לפנים לרבים בהכלמות ובצער ובגאווה ובזו ולא יתכפר האדם בדברים שבינו לחבירו בחסד ואמת עד שירצה את חברו הנה ברצות את דרך תשובתו יתן הקב"ה בלבכם שיתרצו לו ונמצא נזקיו כלא היו. ע"כ.

(ע' ר"י משלי ט"ז)

פרשת וישב

היא מוצאת והיא שלחה אל חמייה וכר — והנה אבק הרציחה הלבנת פנים כי פניו יחורו וגם מראה האודם דומה אל הרציחה וכן אמרו רז"ל השנית כי צער ההלבנה מרמות על כן אמרו רז"ל לעולם יפיל אדם עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים ולא אמרו כן בשאר עבירות חמורות: אכן דימו אבק הרציחה אל הרציחה וכמו שאמרו רז"ל כי יהרג ואל ירצח ודומה לזה אמרו שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים ולמדו זה מענין תמר שנאמר היא מוצאת וכר הנה כי אעפ"י שהוציאה לא גלתה כי היתה הרה מיהודה שלא להלבין פניו ע"כ ועוד אמרו כל היורדין לגיהנם עולים חרץ משלשה שיורדים ואינן עולים המלבין פני חבירו ברבים המכנה שם רע לחבירו והמתיחד עם אשת איש הנה כי דימו המלבין פני חבירו ברבים שיהרג